

Pridelovalci orehov, lešnikov in kostanja

Vse se prodaja na domu

Nasad oreha kmetije Peskar (Fotografija: Anita Solar)

Nasad lešnikov kmetije Krajncič (Fotografija: arhiv kmetije Krajncič)

Dragica Heric

V slovenskih nasadih lešnikov in orehov ter tudi kostanja prevladuje integrirana in ekološka pridelava. V primerjavi z velikimi, t. i. industrijskimi pridelovalci v tujini je za naše nasade značilna bolj konservativna, včasih tudi ročna in sonaravna pridelava. To ne pomeni, da drevo posadiš in pobereš plodove, ampak je vse leto v nasadih veliko dela, predvsem pa so pomembni redno in pravočasno pobiranje, ustrezna dodelava, sušenje in skladiščenje, kar zagotavlja visoko kakovost pridelkov.

Ekološko kmetijo Peskar najdemo na gričevjih Trške gore v vasi Črešnjice pri Otočcu. Na kmetiji se ukvarjajo izključno s pridelavo orehov. Prve nasade so zasadili leta 2007 in se vključili v integrirano pridelavo. Z letom 2009 so začeli nasade povečevati in do 2019 na štirih hektarjih površin zasadili skupno 480 sadik orehov. Prevladujejo sorte fernor, fernette, lara in franquette, nekaj je tudi elita in jupitra. Nasadi so na nadmorski višini od 180 do 280 metrov na srednje težkih tleh kraškega območja. 70 odstotkov nasadov je na ravninskem delu z rahlim nagibom, 30 odstotkov pa na strmeh pobočju.

Glede priprave tal za nove nasade je Slavko Peskar svetoval nujno izdelavo analize in izdelavo pomembnih hranil, kot sta kalij in fosfor, po celotni površini tal, saj je pozneje to zelo oteženo. Prav tako je pomembno, da ima pridelovalec sušilnico, ki bo v nekaj dneh zmogla posušiti vsaj eno tono orehov, saj s tem poznejše dodelave niso potrebne. Prepričan je, da je orehe bolje saditi na čim bolj ravnih področjih ali na le rahlo nagnjenih terenih in da je potrebno namakanje. Vsem zelo priporoča, da odpadne luščine izkoristijo in jih uporabijo za gorivo za sušilnico in celotno ogrevanje, kot so to naredili na njihovi kmetiji.

Čprav si je Slavko pri mehanizaciji veliko pomagal sam in izdelal ali dodelal marsikateri stroj, se je pozneje povezal še z nekaterimi pridelovalci v bližini. Skupaj so se odločili za nakup strojev za trenje in prebiranje orehov, kar se mu zdi zelo

smiselno, saj so vsi specializirani stroji za posamezno kmetijo predragi. Cela jedra orehov prodajajo vakuumsko pakirana z oznako Slovenski oreh. Iz lomljenih jedrc pa pridobivajo hladno stiskano orehovo olje.

Luščine Peskarjevi uporabijo kot gorivo za ogrevanje in v sušilnici orehov.

NASAD KOSTANJA PR' KRESC

Na kmetiji Končar, po domače Pr' Kresc iz Gabrja pri Jančah, so se pred leti na pobudo Mestne občine Ljubljana in Biotehniške fakultete odločili za poskusni nasad različnih sort kostanja za iskanje sort, ki bi bile čim manj občutljive na kostanjev rak, ki je v tamkajšnjih gozdovih uničil veliko naravnega kostanja.

Leta 1995 so zasadili prvi nasad, v katerem je bilo več dreves, 12 različnih italijanskih, francoskih ter ena slovenska sorta. Že čez nekaj let so ugotovili, da je veliko sort zelo občutljivih na bolezen kostanjevega raka, zato so leta 2005 zasadili nov nasad. V njem so bile štiri glavne sorte, ki so se v prvem nasadu izkazale kot najbolj primerne za območje Janč in so bile manj občutljive za kostanjev rak (marsol, Bouche de Betizac, maraval, marigoule), na novo pa so dodali še eno tujo sorto (marlhac) in tri slovenske selekcije (kozjak, martin in avbar).

Drevesa obrezujejo oziroma odstranjujejo propadle, suhe veje in nasad po potrebi namakajo, kapljično in površinsko. **Jani Končar** pravi, da so imeli v nasadu pred leti snegolom in je bilo del nasada potrebno sanirati, a k sreči in na presenečenje dreves ni napadel kostanjev rak.

Kostanj pobirajo ročno, po sortah, ki različno dozorevajo, in jih istočasno ločujejo glede na debelino. V treh različnih debelinah jih tudi prodajajo, saj imajo nekateri kupci raje bolj debelega. Ves pridelek prodajo takoj po spravilu na prazničnih

Kostanjev nasad na kmetiji Pr' Kresc (Fotografija: Anita Solar)

tržnicah na Jančah in v Ljubljani ter z neposredno prodajo stalnim strankam.

Jani Končar je poudaril, da je potrebno drevesa dobro opazovati in jih ob napadu kostanjevega raka sanirati ali celo zamenjati. Dodatno delo pa odtehta dober pridelek, ki ga zares ni težko prodati.

Kostanj pobirajo ročno, po sortah, ki različno dozorevajo, in ga istočasno sortirajo glede na debelino. Nekateri kupci imajo raje debelejšje plodove, drugim je bolj všeč drobnejši kostanj.

VEŽI IN PRAŽENI LEŠNIKI

Kmetija Krajncič iz Črešnjevca pri Slovenski Bistrici je že nekaj let znana po kakovostnih lešnikih, lani pa so svojo ponudbo dopolnili še s praženimi lešniki.

Nasad je velik 5,5 hektarja, glavna sorta je istrska dolgoplodna leska, opráševalci pa halska in landsberška leska, daria in UNITO-119.

Na kmetiji imajo vso mehanizacijo in strojno opremo za pridelavo, strojno pobiranje, čiščenje, sortiranje, sušenje in luščenje. V prvih treh letih so oblikovali grme s štiri do šest ogrodnimi vejami, obdelovali zemljo okrog sadik, pogosto zalivali in mulčili travo med vrstami. Pojavili pa so se tudi številni škodljivci, od leskove brstne pršice in lešnikarja do stenice in voluharja.

Spravilo je strojno, zato je zelo pomembno, da v nasadu ni preveč vlage. Ko je večina pridelka na tleh, drevesa še potresejo in lešnike strojno posejajo. Pobiranje pridelka traja od dva do tri tedne, lahko pa tudi mesec dni.

Vlaga v lešnikih je zelo pomembna tudi pri nadaljnjih postopkih vse do praženja, zato jo natančno kontrolirajo.

Lešnike pred luščenjem kalibrirajo na 15 do 22 milimetrov (na milimeter natančno) in jih potem luščijo. Zatem lešnike še enkrat ročno prebirajo in jih ločijo na plodove za pakiranje in praženje ter na manjše plodove za stiskanje olja. Praženje poteka v profesionalni pečici, pri čemer sta pomembna temperatura in čas praženja; vsaka minuta je lahko usodna, pravi **Klemen Krajncič**.

Lešnike prodajajo pod blagovno znamko Slovenski lešnik. S prodajo ni težav, saj imajo stalne kupce, posameznike, slaščičarje, izdelovalce sladoleda, ki prihajajo na kmetijo ali na tržnico. Precej prodajo tudi šolam in vrtcem. Ker drevesa prihajajo v polno rodnost, je pridelka vsako leto več, zato se več posvečajo tudi trženju. Tako so lešnikom dodali vrednost in jih začeli pražiti.

Kmetijska mehanizacija Trboje, d.o.o.
Tel.: (041) 632 479, (070) 868 646

KVALITETNI IN POCENI TRAKTORJI

ARMA TRAC,
102 KM z ogromno
opremo
2 leti garancije.

- Prednje hidravlike in kardani ZUIDBERG za vse zahodne traktorje.
- Plugi Gregoire Besson
- Rezervni deli in servis za traktorje Massey Ferguson.

Na zalogi tudi manjši traktorji. 48 KM-TAFE po Massey Fergusonovi licenci.

Stroje Vam po dogovoru dostavimo na dom.
tehnika.rogaska@trgovinejager.com
051 493 160 - Žan
051 601 303 - Tomo

Vrtavkasta brana SRP 200
16 nožev, delovna širina 200 cm, parker valj, teža cca 640 kg

2,0 m	3.690,00 EUR -3% ...3.579,30 EUR	640 kg
2,25 m	3.790,00 EUR -3% ...3.676,30 EUR	680 kg
2,5 m	3.890,00 EUR -3% ...3.773,30 EUR	720 kg
3,0 m	3.990,00 EUR -3% ...3.870,30 EUR	800 kg

Mulčer
hidravlični pomik, robustna izvedba
Brez kardana!

Širina 115 cm	1.499,00 EUR	320 kg
Širina 145 cm	1.690,00 EUR	388 kg
Širina 160 cm	1.790,00 EUR	412 kg
Širina 175 cm	1.890,00 EUR	434 kg
Širina 205 cm	2.099,00 EUR	482 kg
Širina 220 cm	2.390,00 EUR	506 kg

Rotacijska kosilnica FPM 627.135
5 diskov, širina košnje 2 m, hidravlični dvig, za traktorje 34 KM/25KW, teža 405 kg, dolgoletna tradicija IMT

6 diskov	4.299,00 EUR
5 diskov	3.990,00 EUR

Rotacijska kosilnica FPM 627.223; 627.224
hidravlični dvig, dolgoletna tradicija IMT

5 diskov/25 KW	3.890,00 EUR
6 diskov/31 KW	3.990,00 EUR

Rotacijska kosilnica FPM 627.726
4 diski, širina košnje 1,65 m, hidravlični dvig, za traktorje 29 KM/21KW, teža 340 kg, dolgoletna tradicija IMT

Rotacijski zgrabljalnik FPM 627.035
tandem podvozje, 3,2 m

Cena brez kardana!	2.499,00 EUR
Cena brez kardana!	2.190,00 EUR